

Martin Parr

Martin Parr fotográfus, gyűjtő, kurátor, szerkesztő az európai kortárs színes fotográfia egyik legismertebb képviselője. A jelenkor fáradhatatlan krónikásaként több, mint négy évtizede kutatja a mindennapi élet jelenségeit, kezdve a britek időjárással kapcsolatos felfogásától, az ideális otthon, vagy a vásárlási-, szórakozási- és fogyasztási szokások bemutatásán át egészen a nemzeti karakter megragadásáig. A társadalomábrázolást megújító dokumentarista fotósok közül Tony Ray-Johns, Robert Frank, Garry Winogrand, vagy a túlszínezést mint művészi stratégiát alkalmazó William Eggleston egyaránt hatással voltak szemléletmódjának alakulására.

Főbb témái a rossz ízlés, a gyorsan változó értékek, a nemzeti sajátosságok, a sztereotípiák és a tömegkultúra ellentmondásai. Társadalomtudósi kíváncsiságával pásztázza az átlagos jelenségeket, viselkedési formákat és szokásokat, csak hogy a dolgok felszínének éles láttatásával hol bizzar, hol szurreális, vagy épp elszomorító képet fest a valóságról. Egyedi szemléletet hordozó fotográfiái és filmjei nem csupán informálnak vagy mosolyra fakasztanak, hanem ráirányítják a figyelmünket a körülöttünk zajló átalakulásokra.

1952-ben született Angliában a Surrey megyei Epsomban. 1970 és 1973 között a manchesteri Politechnikumban tanult fotográfiát. Diákként a tengerparti üdülőket működtető Butlin's Holiday Camp-nek dolgozott, ebben az időben ismerte meg John Hinde színes, nosztalgikus képeslapfotóit, amelyek az 1940-es, 50-es években igen népszerűek voltak.

1974-ben a West Yorkshire-i Hebden Bridge-be költözött, sajtófotósként, színházi fotósként tevékenykedett és művésztaarsaival megalapították az Albert Street Workshopot, melyet kiállítóhelyként működtettek. Elbeszélő stílusú fekete-fehér fényképein a brit gondolkodást és életformát kritikával vegyes empátiával jelenítette meg (*Beauty Spots*, 1976; *The Non-Conformists*, 1981; *Bad Weather*, 1982).

1980-tól két éven keresztül Írországbán dolgozott. 1982-ben a Merseyside-i Wallasey-be költözött, majd az évtized közepén elkészítette *The Last Resort* (1986) című munkáját, amellyel áttért a színes fényképezésre. A Liverpool melletti New Brighton tengerpartján vikendezőkről szóló sorozatában a 80-as évek Angliájának széthulló társadalmi közegét ragadta meg a nyaralás és a fogyasztás tükrében. A telített színek és a részletgazdag ábrázolásmód könnyörtelen őszinteséget kölcsönzött a fotóknak. Ez, a kezdetben sokat kritizált stílus, melyet nagylátószögű objektívvel és erős vaku használatával ért el, Parr munkásságának domináns karaktere, igazi védjegye lett.

A társadalmi mechanizmusok változását mutatta be a *Cost of Living* (1989) című sorozatban is, a középosztály mindennapjainak abszurd pillanataival. A témát a 90-es években kiterjesztette a turizmus vizsgálatára, a *Small World* (1995) és a *Benidorm* (1999) című szériáiban ismert idegenforgalmi célpontokat örökített meg, s elgondolkodtató jelenetekkel ábrázolta az utazás fogalmának kiüresedését. A fogyasztói kultúra tucattárgyainak antiesztétikáját szemlélteti – ételekről, ruhákról, kiegészítőkről készített közelképekkel – a *Common Sense* (1999) sorozat.

1991-ben részt vett a dokumentumfotó kortárs brit törekvéseit vizsgáló *British Photography from the Thatcher Years* (A thatcheri évek brit fényképezete) című kiállításon a New York-i MoMA-ban.

1994-től a Magnum Fotóügynökség teljes jogú tagja. Figyelmelen kívül hagyva a fotó hagyományos műfaji csoportjait, Parr egyedi módon integrálta a megbízásra készült munkáit és a képzőművészeti fotográfiáit. Képei megjelentek kiállításokon és művészeti albumokban, csakúgy, mint magazin- és reklámfotóként.

2002-ben monográfiát adott ki Martin Parr címmel, majd ugyanebben az évben a Barbican Art Gallery és a National Media Museum retrospektív kiállítást rendezett munkáiból, amely először mutatta be együtt Parr harminc évnyi fotós és filmes munkáját. A kiállítás öt éven át turnézott, számos európai kiállítóhelyen látható volt.

2004-ban a University of Wales professzora lett és meghívták az Arles-i fotófesztivál főkurátorának.

2008-ban a New York Photo Festival vendégkurátora volt. Ugyanebben az évben nyílt meg a *Parrworld: the Collection of Martin Parr* című kiállítás (Haus der Kunst, München, 2008; *Jeu de Paume*, Párizs, 2009), amely Parr *Luxury* című új projektjével, valamint relikviagyűjteményének tárgyaival, képeslapokkal, fotókönyvekkel és fotóprintekkel a fotográfiát mint kortárs médiumot elemezte.

2010-ben a Brighton Photo Biennale főkurátora volt. 2013-ban kinevezték az észak-írországi University of Ulster (Belfast) fotográfia professzorának.

2016-ban ő válogatta és rendezte a londoni Barbican Centre Strange and Familiar című kiállítását, amely nemzetközi fotográfusok képeinek segítségével térképezte fel az Egyesült Királyság szociokulturális miliójét a 30-as évektől napjainkig.

2013 és 2017 között a Magnum elnöki tisztét töltötte be.

2017-ben Bristolban megkezdte működését a Martin Parr Alapítvány.

2019-ben a londoni National Portrait Galleryben megnyílt a brit nemzeti identitásról készített Only Human című kiállítása.

Martin Parr dokumentumfilmsként is kiemelkedő, többek között ő készítette a Signs of Times című BBC-sorozatot.

Pályája során mintegy 120 saját könyvet jelentetett meg, és további harmincat szerkesztett. Évtizedek óta gyűjti és kutatja a fotókönyveket, melyek a 20. század közepétől a legfontosabb platformot jelentik a fotósok számára a nagyközönség felé. Társszerzője (Garry Badgerrel) a The Photobook – A History (Vol. I–II–III, 2004, 2006, 2016) című műnek, valamint a Chinese Photobook-nak (a WassinkLundgren holland kollektívával), amely a kínai fotókönyvek történetét dolgozza fel.

Munkásságát számos alkalommal díjazták, egyebek mellett Erich Salomon díjjal (2006), Baume et Mercier díjjal (PhotoEspaña, 2008) és Sony World Photography díjjal (2017). Alkotásai megtalálhatók a legtöbb kortárs gyűjteményben, például a londoni Tate, a párizsi Pompidou, vagy a New York-i MoMA kollekciónak.